

Grażyna Iwanowska, Anna Bitner-Wróblewska, Marian Kaczyński

Jegliniec, gm. Szypliszki, woj.
suwalskie. Stanowiska 1 i 4

Informator Archeologiczny : badania 20, 128-129

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadził mgr Wojciech Chudziak /autor sprawozdania/ przy współudziale mgr Małgorzaty Grupy, pod naukowym kierownictwem doc.dr. Jerzego Olczaka. Finansował IAIK UMK w Toruniu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko /2 połowa IX - 2 połowa XII wieku/, osada przygodowa /2 połowa X-XII wiek/, osada otwarta /?, /XII/XIII-XV wiek/.

W związku z tematem "Osadnictwo Ziemi Chełmińskiej w okresie wczesnośredniowiecznym" realizowanym przez Zakład Archeologii Średniowiecza i Czasów Nowożytnych IAIK podjęto badania wykopaliskowe w celu weryfikacji dotychczasowych ustaleń dotyczących tego grodziska. Prace archeologiczne miały również charakter ratowniczy, gdyż obiekt jest niszczony przez wody meandrującej rzeki Drwęcy. Badania przeprowadzono także w miejscu domniemanej osady przygodowej, gdzie stwierdzono ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego.

Grodzisko. Założono wykop o wymiarach 9 x 5 m w miejscu styku wału z majdanem. Stwierdzono występowanie w tym miejscu 14 warstw kulturowych o miąższości około 4,5 m wyznaczających trzech związanych z istnieniem grodu.

a grodu w 2 połowie IX w. do zniszczenia wałów w 3 ćwierci X w. obtaczana - 91,2%, ceramika całkowicie obtaczana - 8,8%;

o kolejnego zniszczenia wałów w 1 połowie XI w. /ceramika częściowo obtaczana - 1,6%, ceramika całkowicie obtaczana - 88,4%;

o momentu ostatecznego zniszczenia grodu w 2 połowie XII w. /ceramika częściowo obtaczana - 2,5%, ceramika całkowicie obtaczana - 97,5%;

wana od przełomu XII/XIII w. do 1 ćwierci XIII w.;

stwierdzona od 2 ćwierci XIII w. do co najmniej XV w. /folwark krzy-

W podstawie wału zarejestrowano fragment konstrukcji kamiennej o szerokości 1,3 m liczącej wał od wewnątrz. Do płaszcza kamiennego od strony wewnętrznej przytykała konstrukcja drewniana w układzie przekładkowym. Oba elementy budowlane należy datować na 3 fazę grodu. Piaszczyste jądro wału pierwotnie mogło być wzmocnione poprzecznymi i podłużnymi bierwionami, o czym świadczą odkryte w jego wnętrzu ciemne smugi będące relikwiami przepalonych konstrukcji drewnianych. Nie stwierdzono żadnych pozostałości zabudowy mieszkalnej, co mogło być spowodowane tym, że powierzchnia wykopu obejmowała tylko niewielką część majdanu.

Odkryto kilka tysięcy fragmentów ceramiki, kości zwierzęce, łuski rybne, przesłik gliniasty oraz liczne przedmioty metalowe, przeważnie z najmłodszej fazy osadniczej.

Osada przygodowa. Założono 3 sondże o łącznej powierzchni 8 m², w których odkryto 3 obiekty, w tym dwa zapewne gospodarcze. Materiał ceramiczny pozwala je datować na 2 połowę X-XII w.

Badania będą kontynuowane.

JEGLINIEC, gm. Szypłiszki
woj. suwalskie
Stanowiska 1 i 4

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Grażyna Iwanowska przy współudziale mgr Anny Bitner-Wróblewskiej i konsultacji mgr. Mariana Kaczyńskiego. Finansowało PMA w Warszawie. Stanowisko 1 - grodzisko wczesnośredniowieczne - trzeci sezon badań. Stanowisko 4 - osada z okresu wędrowek ludów - pierwszy sezon badań.

Stanowisko 1 - kontynuowano rozpoznawanie północnej części majdanu grodziska. Badania wykopaliskowe objęły powierzchnię 65 m². W środkowej części majdanu założono wykop o wymia-

rach 2,5 x 10 m. Odsłonięto tam dwa, niezależne od siebie, bruki kamienna. Pierwszy z nich /o wymiarach 2 x 3 m/ wystąpił w południowej części wykopu, przy profilu wschodnim. Miał on charakter zsypankowego, trójwarstwowego skupiska kamieni, związanych prawdopodobnie ze wznoszącą się powyżej wschodniej krawędzi wykopu pagórką, stanowiącym być może pozostałość po jednym z elementów systemu obronnego grodziska. Druki bruk /o powierzchni 2,5 x 3 m/, zarejestrowany w północnej części wykopu, tworzył zwarta płaszczyznę, zbudowany był z niewielkich kamieni, ściśle przylegających do siebie. Opadał w kierunku północnym /różnica poziomów między jego krawędzią południową i północną wynosiła około 35-45 cm/. W celu uchwycenia jego dalszej części założono kolejny wykop /o wymiarach 3,5 x 5 m/, będący przedłużeniem poprzedniego w kierunku zachodnim. Tuż pod powierzchnią ziemi zalegał tam bruk /jego wymiary - około 3 x 3,30 m/ analogiczny do opisanego wyżej. Odsłonięty w tych dwóch wykopach płaszcz kamienny zajmował łącznie powierzchnię około 19 m² i stanowi część konstrukcji odkrytej w latach ubiegłych, służącej być może do umocnienia tej części majdanu, charakteryzującej się dużą różnicą poziomów. Materiał uzyskany w wyniku eksploracji omawianych wykopów to około 20 fragmentów kości zwierzęcych, kilkanaście ułamków ceramiki wczesnośredniowiecznej, żelazny grot strzały i 2 kółka z brązowego drutu.

Kolejne wykopy usytuowane były u podnóża wału grodziska, od jego wewnętrznej strony. Kontynuowano tam eksplorację wykopu o wymiarach 2,5 x 5 m. W jego zachodniej części, na kolejnych poziomach, odsłonięto niewielkie skupiska luźnych kamieni, z których część /duże głazy tkwiące w profilu W/ związana była z umocnieniem podstawy wału, wznoszącego się powyżej zachodniej krawędzi wykopu. W obrębie eksplorowanej ćwiartki nie zarejestrowano zarysów żadnych obiektów ani jam. Czytelna była na powierzchni wykopu warstwa ziemi ciemnobrunatno-szarej, początkowo w jego zachodniej i środkowej części, na niższych poziomach - wzdłuż całego profilu północnego, tworząc tam pas o szerokości około 1,40 m i osiagając maksymalną miąższość około 80-90 cm. W jej obrębie wystąpiły niki ślady spalenizny. Materiał odkryty w trakcie eksploracji obejmuje 35 ułamków ceramiki, około 130 fragmentów kości zwierzęcych /i 1 fragment szczęki ludzkiej/ oraz około 400 zabytków wydzielonych. Do grupy najciekawszych znalezisk należą wyroby z jasnego metalu /srebrne lub posrebrzane ?/ m.in. medalion z wizerunkiem postaci ludzkiej, 2 krzyżyki, 3 zawieszki lunulowate oraz brązowe krzyżyki zdobione żółtą emalią /i cały, 6 zachowanych fragmentarycznie/, mające liczne analogie na terenie Łotwy i Rusi Kijowskiej, gdzie są datowane na okres XI-XIII w. Zdecydowaną większość materiału stanowiły jednak drobne przedmioty brązowe: zawieszki, pierścienie, fragmenty bransolet, zapinek podkowiatych, druciki, kółka itp. Zabytki podobnego typu /w sumie 45 szt./ wystąpiły również w kolejnym wykopie /o wymiarach 2 x 5 m/, sąsiadującym z opisanym wyżej od południowego zachodu.

Odkryte materiały pozwalają obecnie określić chronologię badanego obiektu na okres X-XIII w., ale ich jednolitość stylistyczna wskazuje, że dalsze badania pozwolą na uściślenie powyższego datowania.

Stanowisko 4 - położone na polu ornym, około 80 m na północny wschód od grodziska, na dnia parowu przebiegającego od jego zachodniej strony. Odkryte zostało w 1985 r. w wyniku penetracji powierzchniowej. Matrafiono wówczas na duże skupisko ceramiki, nagromadzonej na obszarze około 1 ara. W miejscu tym wytyczono wykop o wymiarach 2,5 x 5 m. W trakcie eksploracji zarejestrowano występowanie warstwy ziemi czarnej i czarno-brunatnej, nie tworzącej żadnych wyraźnych zarysów. Osiągnęła ona maksymalną miąższość około 75 cm. W jej obrębie wystąpiło kilka ułamków kości i polepy oraz 230 niewielkich fr. ceramiki, datowanej głównie na okres wędrowek ludów.

Materiały i dokumentacja z obu stanowisk znajdują się w PMA w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

KALISZ-ZAMODZIE
Grodzisko

Polaka Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Kaliskie Stanowisko Archeologiczne